

Resumeer december 2017

28. december

De offentligt ansatte har ikke fået for meget i lønposen, mener to tredjedele af danskerne ifølge ny måling, skrev Avisen.dk i går. Innovationminister Sophie Løhdes (V) mener, de offentligt ansattes lønstigninger har været for høj set i forhold de privatansattes siden 2008. Det vil hun sætte en stopper for. Men det er uden opbakning fra danskerne. Knap to tredjedele mener nemlig ikke, de offentlige lønstigninger har været for høje.

Det private arbejdsmarked har indgået kompromisser i fællesskabets interesse i årevis. Nu skal de magtfulde offentligt ansatte bidrage til, at Danmark får råd til at udvikle den offentlige sektor. Det er bagtæppet for de aktuelle OK-forhandlinger, siger professor Ove Kaj Pedersen. Men hvem er egentlig parat til at give noget uden selv at få noget igen? Det skriver **Information**.

24. december

Der er lagt op til slagsmål om de offentligt ansattes betalte frokostpause mellem forhandlerne. Spørger man danskerne er der ingen tvivl. Den skal bevares. Det viser en rundspørge lavet af Wilke for Avisen.dk, hvor 1021 danskere har svaret. 65 procent mener, at offentligt ansatte fremover skal have ret til betalt pause. 27 procent er imod.

22. december

Hvis parterne på det offentlige arbejdsmarked vil undgå, at flere konflikter går i hårdknude som fx lærerlockouten i 2013 eller den historisk langstrakte konflikt i 2008 på det kommunale og regionale område - så er det på høje tid at justere den danske aftalemødel. Så kontant lyder anbefalingen fra forskeren Laust Høgedahl, som står bag forskningsrapporten "Offentlige overenskomstforhandlinger og konfliktløsning" fra CARMA, Aalborg Universitet. Det skriver Avisen.dk på baggrund af en artikel fra Ritzau.

Et massivt flertal af de offentlige ansatte sender i en ny Gallup-måling en klar besked til parterne i de forestående overenskomstforhandlinger. Hvis ikke lønmodtagernes forhandlere lander et resultat, hvor retten til betalt frokostpause bliver anerkendt, skal de statsansatte sige nej til overenskomsten. Det mener 67 pct. af de offentlige ansatte i en måling som Gallup har lavet for Magisterbladet og offentliggjort i går. Kun 13 pct. mener, at de statsansatte skal sige ja til overenskomsten alligevel.

Danmark er på vej mod storkonflikt. Angrebet på frokostpausen er et selvmål, som ødelægger medarbejdernes motivation. Hvis nogen for tre måneder siden havde spurgt mig, om de karrieremindede akademikere i Dansk Magisterforening fra it-projektlederen over kemikeren til kulturkonsulenten, arkæologen, professoren og projektlederen ville kunne finde på at gå med i en storstrejke til foråret, så ville jeg have sagt 'aldrig i livet'. Debatindlæg af Jakob Elkjær i Politiken d.21/12.

Lærernes formand Anders Bondo Christensen skriver i et julebrev til medlemmerne, at der endnu ikke er reelle forhandlinger i gang om lærernes arbejdstid. Han håber, der kommer turbo på forhandlingerne efter nytår, skrev Folkeskolen d. 21/12.

Fagboss: Lad os få en storkonflikt - det er Payback time! Det vækker minder om generalstrejken i 1985, storkonflikten på det private område i 1998 og strejken i 2008. Der tales storkonflikt, allerede

inden forhandlingerne er gået i gang. Og hold da op, hvor Danmark har brug for en storkonflikt, der sparker røv på arbejdsgiverne, overklassen og Lars Løkke. Det skriver Jan Hoby i et blogindlæg på Avisen.dk d.21/12.

Den danske forhandlingsmodel passer for dårligt til det offentlige arbejdsmarked, viser ny forskning. Forsker anbefaler en justeret model som i de øvrige nordiske lande. FTF opfordrer parterne til at drøfte modellen efter OK18, skriver idag.dk.

21. december

Overenskomstforhandlingerne for ansatte i staten blev tirsdag eftermiddag officielt løbet i gang ved et sættemøde i Finansministeriet. Fagbevægelsen fastholder dog møde-bojkot, indtil der kommer skred i forhandlinger om lærernes arbejdstid. Hverken innovationsminister Sophie Løhde (V) eller hendes modpart – CFU-formand Flemming Vinther – lægger skjul på, at der venter vanskelige forhandlinger. Sophie Løhde understreger, at hun er klar til "frie og fair forhandlinger" om alle de krav, som bliver bragt til forhandlingsbordet, heriblandt også spørgsmålet om lærernes arbejdstidsregler, skrev Altinget tirsdag d. 19/12.

Selv om lønmodtagerne selv har rejst et fælles krav om en ligelønspulje, er der behov for, at også landets politikere bakker op og bidrager til at udligne uligeløn, skrev FOA d. 20/12.

Lønmodtagerne har taget det første skridt imod at opnå ligeløn mellem mænd og kvinder. Nu må politikerne på Christiansborg løfte deres del af ansvaret. De skal bidrage til en udligning af uligelønnen. Ellers vil end ikke de børn, der sidder i børnehaverne i dag, nå at opleve ligeløn. Sådan lyder pointen i en appel til Folketingets politikere på Christiansborg fra Sundhedskartellet, BUPL, Socialpædagogerne og FOA.

Onsdag den 20. december 2017 mødtes innovationsminister Sophie Løhde og direktør i Moderniseringsstyrelsen Poul Taanqvist med Akademikernes forhandlingsudvalg. Lars Qvistgaard, Akademikernes formand, gjorde på mødet klart, at det er afgørende, at der kommer gang i frie, reelle og fair forhandlinger for de undervisergrupper, der arbejder under lov 409, før andre forhandlinger kan komme i gang. Lars Qvistgaard gjorde det også klart, at det bl.a. er afgørende, at Finansministeriet træder tilbage fra sin udmelding om den betalte frokostpause, og at der kommer pæne, generelle lønstigninger. Sophie Løhde gav som forventet udtryk for, at hun mener, at de offentligt ansatte har haft en for stor lønudvikling i forhold til de privatansatte, og at hun ønsker dette 'løngab' udlignet, skrev GL i går.

Pædagoguddannelsen er den mellemlange uddannelse, der giver den mindste fortjeneste i forhold til andre uddannelser af samme længde. Det viser en ny rapport fra AE (Arbejderbevægelsens Erhvervsråd), der sammenholder forskellige uddannelser med den forventede disponible livsindkomst. Der er noget helt galt med vores lønsystem udtaler BUPL's formand Elisa Bergmann. Vi har en særlig udfordring, nemlig at der er en lønmæssig uretfærdighed, der skal laves om på. Det er også derfor, vi er gået til forhandlingsfællesskabet og har sagt, at der er brug for en pulje til ligeløn, der viser, at vi står sammen, og at vi har brug for politisk opbakning til at få det igennem, udtaler Elisa Bergmann på BUPL.dk.

KL og Forhandlingsfællesskabet har i dag holdt det første politiske møde om de nye overenskomster. "Jeg synes, det var et godt møde, hvor begge parter fik lejlighed til at præsentere og uddybe deres krav for hinanden. Det var jo det første politiske møde med Forhandlingsfællesskabet, så der er naturligvis lang vej til en aftale. Men mødet i dag bekræftede

min tro på, at vi kan nå et forlig inden udgangen af februar, selv om der naturligvis er mange knaster, som skal høvles af inden da." Sådan siger Michael Ziegler, formand for KL's Løn- og Personaleudvalg til [KL.dk](#). Forhandlingsfællesskabet holder fast i, at forhandlingerne om lærernes arbejdstid skal være nået længere, før man vil gå videre med forhandlingerne for de øvrige lønmodtagergrupper.

20. december

De faglige organisationer har som bekendt indgået en musketér-ed, og den kommer til stå sin prøve i den kommende tid. I første omgang er der aftalt et møde om lærernes arbejdstid i morgen, torsdag, og det er lærernes forhandleres melding derfra, der kan give grønt lys til, at de statslige overenskomstforhandlinger går i gang. Senere i dag, onsdag, afholder ministeren et lignende møde med Akademikerne, hvor GL er medlem, skriver [Gymnasieskolen.dk](#).

Offentligt ansatte deler deres lønsedler på Facebook under #Sophieslønfest, skriver [Jyllandsposten](#). Over 20 offentligt ansatte har i skrivende stund offentliggjort deres lønsedler. Det sker som reaktion på, at innovationsminister Sophie Løhde (V), har meldt ud i Børsen, at hun mener, de offentligt ansatte har fået for store lønstigninger de seneste år.

Deling af lønsedler kan besværliggøre OK18-forhandlinger, skrev [DR.dk](#) i går. De offentligt ansatte forventer at få noget ud af overenskomstforhandlingerne efter facebookkampagne, mener DR's erhvervskorrespondent Casper Schrøder. Flemming Vinther, der er chefforhandler for de statsansatte, forstår godt frustrationerne hos de offentligt ansatte. De har svært ved at genkende det billede, der nogen gange bliver tegnet af deres indkomstniveau.

En fælles lønanalyse fra den statslige arbejdsgiver, moderniseringsstyrelsen og de statsansattes forhandlingsorganisation viser, at lønnen i det private og det offentlige følges ad, hvis man ser henover en årrække. Alligevel vælger Sofie Løhde at holde fast i, at der er et løngab, skriver [Magisterbladet.dk](#) d. 19/12.

19. december

Sygeplejerske Rikke Bæk Cramer deler lønseddel på Facebook som protest mod Sophie Løhdes 'lønfest', skrev [dr.dk](#) i går. Facebook-opslaget er en reaktion på innovationsminister Sophie Løhdes (V) udtalelser i sidste uge om, at offentligt ansatte de seneste år har fået for store lønstigninger i forhold til deres kollegaer i det private. Flere følger hendes eksempel under hashtagget #Sophieslønfest. Formand for Dansk Sygeplejeråd i Midtjylland, Anja Larsen, er positiv over for, at hendes kollegaer offentliggør deres lønsedler. Sophie Løhde nægter at have udtalt, at der er lønfest i det offentlige, og at offentligt ansatte får for meget i løn.

Dansk Arbejdsgiverforening blander sig i lønstrid i det offentlige. De ansatte på gulvet i kommuner, regioner og staten, skal bestemt ikke have et særligt lønløft, lyder det fra DA ifølge [Finans](#) 18/12. Med udmeldingen, blander de private arbejdsgivere sig direkte i overenskomstforhandlinger for ansatte i den offentlige sektor, hvilket ikke falder i god jord hos FOA-formand Dennis Kristensen, der ikke mener DA skal blande sig i forhandlingerne. Viceadministrerende direktør i DA Pernille Knudsen forsvarer deres ret til at blande sig, da den offentlige sektor har afgørende betydning for det private.

Arbejdsgivernes frygt for lønstigninger er overdrevet, mener cheføkonom hos Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Erik Bjørsted. Dansk økonomi kan sagtens bære et højere lønniveau end det

nuværende, udtaler Erik Bjørsted til [Ritzau](#). KL's chefforhandler Michael Ziegler åbner op for et løft til ansatte på ældreområdet.

Arbejdsgiverne for de offentligt ansatte sætter overenskomstforhandlinger under tidspres ved ikke at imødekomme lønmodtagernes krav om, at lærernes arbejdstid skal stå øverst på dagsordenen, mener [Uddannelsesforbundet](#). Uddannelsesforbundets formand, Hanne Pontoppidan, udtaler, at det er fedt at se fællesskab og solidaritet mellem organisationerne. Ifølge hende kommer forhandlingerne med aflysningen til at stå stille, indtil Moderniseringsstyrelse og KL indkalder til forhandlinger, der er afsat til lærernes arbejdstid.

Der er meget på spil, når forhandlere for arbejdsgiverne i kommunerne og for landets lærere, når de tirsdag sætter sig ned over for hinanden. Vi mødes og håber at få en række møder i kalenderen, fordi vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at lande en aftale hurtigst muligt, udtaler lærerformand Anders Bondo Christisen til [Ritzau](#).

Overenskomstens første sættemøde mellem Centralorganisationernes Fællesudvalg og Moderniseringsstyrelsen finder sted i dag i Finansministeriet. På pressebriefingen deltager formand for Centralorganisationernes Fællesudvalg Flemming Vinter og innovationsminister Sophie Løhde (V), skriver [Børsen](#).

18. december

Højere løn og pension samt forbedringer for børnefamilier, elever og seniorer. Det står øverst på ønskelisten til ny overenskomst hos grønne 3Fere, skriver [Fagbladet3F](#). Arbejdsgiverne har andre ønsker. Mandag fortsætter de indledende forhandlinger om nye overenskomster til hovedparten af medarbejderne på det grønne område. Det er landets gartnere, skovarbejdere og landbrugsassistenter, som skal have ny overenskomst. Det samme gælder ansatte på planteskoler, i agroindustrien samt hos firmaer med fiskeopdræt. I alt godt 30.000 personer på det grønne område.

”Alle organisationerne har fokus på, at vi som offentligt ansatte skal kunne mærke, at krisen er overstået, og at der er fremgang. Nationalbankdirektøren har sagt, at der er plads til større lønstigninger. Det skal selvfølgelig også gælde for den offentlige sektor, så det er et helt klart fokuspunkt. Vi er meget opmærksomme på at prøve at skabe parallelitet mellem lønudviklingen i den offentlige og private sektor, som vi har haft som en fælles målsætning i mange, mange år. Det skal vi fortsætte med. Og det, føler vi jo, kommer under angreb, når arbejdsgiverne prøver at tegne et billede af, at vi skulle være blevet lønførende. Det er der slet ikke tale om. Det er jo sådan et spin-trick,” siger Anders Bondo Christensen i et interview i [Politiken](#) i går.

De offentlige overenskomstforhandlinger er på forhånd udråbt til at blive særdeles dramatiske. Og i stormens øje befinder sig en mand, som i sine 15 år som forbundsformand har været et omvandrede drama i sig selv. Han betragter selv OK15 som sit største nederlag. I kulisserne omkring overenskomstspillet hviskes der om, hvad det betyder for forhandlingsforløbet, at fagbevægelsens frække dreng denne gang har sit eftermæle på spil. Er det vigtigt for ham at gå ud med et brag? Og vil det øge risikoen for konflikt – eller udgør det tværtimod en trussel mod sammenholdet blandt lønmodtagerne, fordi FOA-formanden lettere vil kunne bestikkes med en lukrativ aftale for sine medlemmer? Uanset udfaldet bliver OK18 sidste tur i manegen for FOA-formand Dennis Kristensen, som fylder 65 år til april og på grund af FOA's interne regler derfor må forlade formandsposten. Portræt af Dennis Kristensen i [Altinget](#) 17/12.

Når de statsansattes chefforhandlere i begyndelsen af det nye år møder op til overenskomstforhandlinger, står ét krav øverst på dagsordenen. Der skal slet og ret flere penge i lønningsposen. Og helst lige så meget, som de privatansatte fik, da de indgik ny overenskomst i foråret. "Vores medlemmer har de seneste overenskomster været meget løntilbageholdende. Nu er der atter gang i dansk økonomi, og det skal vores medlemmer selvfølgelig også nyde godt af," siger Flemming Vinther, formand for Hærens Konstabelforening og for Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU). Det skriver [Børsen](#).

Hvis du tror på julemanden, så er der også en chance for, at du tror på et "løngab" på det statslige arbejdsmarked. På trods af at Finansministeriet og DA mener det modsatte, så viser de statslige parters (Moderniseringsstyrelsen og CFU) fælles analyse af den statslige lønudvikling og reguleringsordning, at der således ikke er et "løngab" på det statslige arbejdsmarked. Det skriver [denoffentlige.dk](#).

15. december

Innovationsminister Sophie Løhde (V) lader sig ikke påvirke af fagbevægelsens aflysning af overenskomstforhandlingerne. "Indtil videre følger vi den køreplan, der er lagt for overenskomstforhandlingerne. KL udvekslede krav med de faglige organisationer i tirsdags, og vi gør det på statens område i dag. Og i næste uge mødes vi til sættemøde for at præsentere vores krav over for hinanden, inden vi går på juleferie," oplyser Sophie Løhde i et skriftligt citat til [Avisen.dk](#).

Bombe i OK-forhandlinger: De faglige organisationer for offentligt ansatte møder ikke op til kommende overenskomstforhandlinger. Det skriver [Avisen.dk](#). De faglige organisationer for offentligt ansatte sætter en stopper for overenskomstforhandlinger og aflyser de forhandlingsmøder, der ligger først i januar. Det sker i utilfredshed med manglende arbejdstidsaftale for lærere og undervisere. "Jeg håber, KL og Moderniseringsstyrelsen nu forstår, vi mener det alvorligt. Nu skal lærerne have den arbejdstidsaftale. Og det er ikke til forhandling," lyder det fra Dennis Kristensen, Formand for FOA. Han mener, at en storkonflikt på det offentlige område kan være rykket nærmere, skriver [Fagbladet FOA](#).

Minister og statsansatte strides om lønudvikling. Det skriver [Politiken](#) d. 14/12. Det er politisk spin, når ministeren bruger lønudviklingen fra 2008 som argument for at stoppe lønstigninger hos offentlige ansatte mener de statsansattes chefforhandler, Flemming Vinther. Udtalelsen kommer i kølvandet på, at ministeren i tirsdags kunne fortælle, at de godt 180.000 statsansatte ikke skal forvente nogen nævneværdig lønforhøjelse ved forårets overenskomstforhandlinger. Det er Finansministeriet, der står bag tallene, som viser, at lønnen i den offentlige sektor siden 2008 er steget 1,6 procent mere end i den private sektor. Ifølge en undersøgelse udarbejdet i samarbejde med Moderniseringsstyrelsen og Centralorganisationernes Fællesudvalg, CFU, er det dog kun et perspektiv af virkeligheden, da udviklingen fra 2011-2016 modsat viser, at lønudviklingen i det private er steget mere end på statsligt niveau. Den forholdsvise lønudvikling er altså dybt afhængig af, hvilket år det udgør udgangspunktet.

Minister Sophie Løhde ønsker drastisk ændring af de statsansattes kompetencer skal løftes. Det skriver [Politiken](#). Kravet falder på et tørt sted, da en analyse viser, at kun 16 procent af de offentlige virksomheder mener, at deres medarbejdere har de nødvendige digitale kompetencer. Helt konkret håber ministeren, at hun kan blive enig med de faglige organisationer om, at de »i højere grad skal bruge kompetencemidlerne mere målrettet«. Hun kalder det et fælles ansvar mellem de faglige organisationer og staten løfte de statsansattes digitale kompetencer.

KL forstår ikke udmelding om "sammenbrud" i ok-forhandlinger. Proces er i fuld gang – har allerede holdt to møder med lærerne, og to mere er planlagt i næste uge. Vi ser frem til det videre forløb og er klar til at forhandle med alle, der vil. Det skriver KL på [Twitter](#).

Fagforeninger sætter forhandlinger på standby. Det skriver [Altinget.dk](#). Ansatte i staten har fredag udvekslet krav med Finansministeriet. Lønmodtagerorganisationerne på tværs af den offentlige sektor meddeler samtidig, at de ikke vil deltage i planlagte møder, før der kommer skred i forhandlinger om lærernes arbejdstid.

14. december

[GL](#) skrev i går at de står skulder ved skulder med alle organisationer på det offentlige område. Hvis arbejdsgiverne vinder frokostpausen, vil det få konsekvenser for bevillingerne til skolerne, hvilket vil ramme lærernes arbejdsvilkår. I Forhandlingsfælleskabet er der enighed om, at grænsen går der, hvor man uden forhandling vil forringe de offentligt ansattes vilkår. GL bakker også op om, at de undervisergrupper, der arbejder under lov 409, skal have mulighed for fair og frie forhandlinger.

Folketingsmedlem og tidligere sundhedsminister Nick Hækkerup (S) kritiserer innovationsminister Sophie Løhdes ønske om at lukke ned for de statsansattes lønstigninger. Han anklager regeringen for, at ville tage lønkroner fra de offentligt ansatte og bruge dem til skattelettelser, skriver [Avisen.dk](#) d.13/12.

Innovationsminister Sophie Løhde (V), formand for KL's løn- og personaleudvalg Michael Ziegler og formand for regionernes Lønnings- og Takstnævn Anders Kühnau skriver i et debatindlæg i [Jyllands Posten](#), at det overordnede mål ved overenskomstforhandlingerne er, at de offentlige overenskomster på bedst mulig måde støtter, at de offentligt ansatte kan løse deres kerneopgaver optimalt til gavn for velfærdssamfundet. Selvom vi har en velfungerende offentlig sektor, vil der inden for en kort årrække ske store forandringer i den måde, kerneopgaverne løses på. Der stilles krav om bedre sammenhæng, fleksibilitet og kvalitet. Vi betaler alle for den offentlige sektor, og vi skal sikre, at den ikke bliver unødigt dyr. Det er derfor vigtigt, at lønudviklingen i den offentlige sektor ikke løber foran lønudviklingen i den private sektor, hvilket den har gjort siden 2008.

13. december

Vær forsigtig med at bruge lønindekset til historiske sammenligninger om løn i det offentlig og private. Det skriver rigsstatistiker Jørgen Elmeskov fra Danmarks statistik. Man skal passe på med at forsimple tallene i Danmarks Statistiks lønindeks. Hvis der på en given offentlig arbejdsplads er en nettotilgang af relativt højtloønnede medarbejdere, vil dette vise sig som en lønstigning, selv hvis alle lønninger for de enkelte medarbejderkategorier er fastfrosne, skriver [DST](#) d. 12/12 i en pressemeddelelse.

Topforhandlere i fagbevægelsen, lærernes formand Anders Bondo og FOA-formand Dennis Kristensen, vedtog mandag aften de endelige overenskomstkrav til stat, kommuner og regioner. Fagbevægelsen vil have oprettet puljer til at løfte lønnen for lavtlønnede og kvindefag. Derudover vil de have en aftale om lærernes arbejdstid og den betalte frokostpause skal skrives ind i overenskomsten. De offentlige fagforbund har svoret en 'musketer-ed' på ikke at indgå nogen aftaler før de tre krav er sikret, skriver [Ugebrevet A4](#) d. 11/12.

For Kommunernes Landsforening, er det vigtigste krav, at der skal gives ekstra lønkroner til de faggrupper, der er mangel på. KL peger på, at der især på social- og sundhedsområdet er brug for lønstigninger, skriver [Fagbladet FOA](#).

Flere statsligt ansatte skal i fremtiden selv forhandle deres løn. Det lugter af et opgør med den danske model, mener de statsansattes chefforhandler Flemming Vinther formand for CFU. I dag har de faglige organisationer aftale- og forhandlingsretten, men regeringens nye udspil om fremtidens lønssystem udfordrer det grundprincip, skriver [Altinget](#).

KL vil udskyde ret til seniorfridage. De såkaldte seniordage er ekstra fridage, som er tænkt som en gulerod for at få ældre medarbejdere i det offentlige til at blive længere på arbejdsmarkedet. Hvis det står til arbejdsgiverne i kommunerne, må seniorerne fremover vente et par år længere, skriver [Børsen](#).

CFU og Moderniseringsstyrelsen har som opfølgning på den hensigtserklæring, der var en del af OK-15 forliget, i fællesskab udarbejdet en rapport, der analyserer den statslige lønudvikling og reguleringsordningen. Rapporten dokumenter bl.a., at påstanden om et 'løngab' ved indgangen til OK18 hviler på et fejlagtigt grundlag. [Offentligt Ansattes Organisationer](#) har offentliggjort rapporten på deres hjemmeside.

12. december

Løhde laver, ifølge forsker, talgymnastik for at vise forskel på private og offentlige lønninger. Tager man udgangspunkt i 2008, er der - som Finansministeriet og innovationsministeren fremhæver - stor forskel på lønningerne. Omvendt har Anders Bondo Christensen også ret, når han siger, at lønningerne følges ad. "Hvis man ser det over et længere perspektiv, så kan man se, at lønningerne følges ad," siger Laust Høgedahl. Det skriver [DR.dk](#).

Offentligt ansatte har på tre år fået 18 mia. kr. for meget i løn. Uholdbart, siger Sophie Løhde i [Børsen](#), der vil lukke gabet ved overenskomstforhandlinger. Finansministeriet vurderer, at lønnen i det statslige fra 2008 og frem til at den nuværende overenskomstperiode udløber ved udgangen af marts 2018, er steget 1,6 pct. mere end i den private sektor. I kommuner og regioner har lønnen været højere de seneste ti år. Her vurderer arbejdsgiverne, at lønnen siden 2008 er steget 2,4 og 1,1 pct. mere end i det private. At lønnen i det offentlige er steget mere end i det private er sket på trods af, at der i 1987 blev aftalt en reguleringsordning, der skulle sikre, at lønnen i det offentlige i gennemsnit følger de privatansattes. Steen Bocian, cheføkonom i Dansk Erhverv, mener udviklingen er uholdbar for konkurrenceevnen. De højere lønninger betyder, at offentligt ansatte har fået 33 mia. kr. mere udbetalt, end hvis de havde fulgt lønnen i det private, viser tal fra Dansk Arbejdsgiverforening (DA). De offentligt ansattes forhandlingsorganisation KTO har 51 medlemsorganisationer og repræsenterer ca. 564.000 ansatte. KTO's chefforhandler, Lærerforeningens formand Anders Bondo Christensen, afviser, at der er et problem.

Arbejdsgiverne mener, at lønnen har været for høj siden 2008, skriver [Jyllandsposten](#) d. 11/12. De offentligt ansatte står last og brast om ultimative krav til lærernes arbejdstid, betalte frokostpauser og ligeløn. Kommunernes chefforhandler, Høje Taastrup borgmester Michael Ziegler (K), er klar over, at de offentligt ansatte mener håndslaget alvorligt. Allerede inden de to parter officielt udveksler krav tirsdag, har han haft sit første møde med Anders Bondo Christensen. Et hovedkrav fra arbejdsgiverne er løntilbageholdenhed. Arbejdsgiverne mener, at de offentligt ansatte fik for meget i 2008, og at de »skylder« penge. For første gang har sygeplejersker, sosu'er, pædagoger og

socialpædagoger fået en samlet fagbevægelse med på at gøre penge til ligeløn og til lavtlønnede til et fælles krav.

Ifølge DA har hver offentlig ansat siden 2008 i gennemsnit fået 45.000 kr. mere i løn, end hvad de burde, når man sammenligner med de private lønstigninger. Det skyldes, at reguleringsordningen ikke virker efter hensigten. Det skriver [Agenda.dk](#).

Fagbevægelsen: Ingen ny overenskomst uden løft af lavtlønnede og kvinder. Der skal oprettes puljer til at løfte lønnen for lavtlønnede og lønnen i kvindefag. Ellers bliver der konflikt, lyder det fra fagbevægelsen før forhandlinger om nye overenskomster. Det skriver **Ritzau**.

På afgørende punkter som lønstigningernes størrelse står HK Stat og arbejdsgiverne lang fra hinanden ved optakten til *OK18-forhandlingerne*. Alligevel er Rita Bundgaard optimist, for på andre områder ser det lovende ud for det kommende forløb. Blogindlæg d. 11/12 på [HK.dk](#).

Løhde med iskold besked til 180.000 ansatte: Der er lukket. Mere løn skal forhandles lokalt, så ansatte kan få et 'skulderklap', og løngabet for de statsansatte skal lukkes, siger Sophie Løhde (V) forud for overenskomstforhandlingerne. Det skriver [Avisen.dk](#).

Der skal gøres noget ved ligelønsproblemet, og kravet vil blive rejst ved overenskomstforhandlingerne. Det er et historisk vigtigt skridt, siger BUPL's formand. Men der kommer næppe mange penge til ligelønnen. Det skriver [Børn & Unge](#).

De 51 fagforeninger med medlemmer ansat i kommuner og regioner, har i fællesskab sendt en stribe generelle krav frem til arbejdsgiverne KL og Regionerne. Kravene omfatter mere end 640.000 ansatte, bl.a. BUPL, Lærernes Centralorganisation og Dansk Sygeplejeråd. Forbedring af reallønnen er det første generelle krav på lønmodtagernes liste. Ud over en bedre løn i sig selv, skal lønkravet sikre, at lønudviklingen i kommuner og regioner fortsat holder trit med lønudviklingen på det private arbejdsmarked. Det skriver [FTF](#).

Regeringens og det finansministerielle udgiftspres og fokus på medarbejderne som en omkostning og ikke en værdi udfordrer den danske model – både lokalt og centralt. Vi skal sammen med arbejdsgiverne genskabe respekten for værdien af fælles aftaler på det offentlige område – det bliver OK18 en lakmusprøve på. Vi skal ved OK18 have fokus på udvikling af attraktive arbejdspladser, der sætter fokus på medarbejderne, som en værdsat ressource. Mellem organisationerne udvises stor solidaritet og sammenhold – også fra de organisationer, som umiddelbart har mindst i klemme. Det sker i den fælles forståelse, at vi ved OK18 bliver nødt til sammen at trække en streg i sandet. Det skriver formanden for [Forhandlingsfællesskabet](#) i sin mundtlige beretning d. 11/12.

Landets offentligt ansatte skal have ny overenskomst i det nye år. For de statsansatte skal en langt større andel af lønnen i fremtiden forhandles lokalt, ligesom de skal udvise økonomisk mådehold, lyder kravet. »Fuldstændig galimatias,« er svaret fra de statsansatte. Det skriver [Berlingske](#) d. 11/12.

De traditionelle kvindefag har brug for et lønløft. Og det kommer ikke af sig selv, påpeger fagforeningsbosser. Derfor er 51 organisationer, der tilsammen repræsenterer over 500.000 offentligt ansatte, nu gået sammen med et fælles krav til arbejdsgiverne om at øremærke en særlig pulje til ligeløn ved de kommende overenskomstforhandlinger. Det skriver [Business.dk](#) d. 11/12.

11. december 2017

Højere løn og bedre forhold for seniorer er på ønskelisten, når offentligt ansatte 3F'ere skal have ny overenskomst. Det skriver [Fagbladet 3F](#). Men alt afhænger af, om lærerne må få lov til at forhandle om deres arbejdstid. Udover løn ønsker 3F medlemmerne uddannelse efter eget valg, siger tillidsrepræsentant Henrik Gadegaard. Højt på listen står også bedre muligheder for seniorer.

Sygeplejersker er helt i top som den gruppe, flest danskere gerne vil indstille til en klækkelig lønstigning. Men også sosu'er, politibetjente og pædagoger scorer højt. Det skriver [Sygeplejersken](#) på baggrund af en undersøgelse i ugebrevet A4. Hele 62 pct. erklærer i undersøgelsen, at sygeplejersker fortjener højere løn end i dag. 28 pct. af danskerne mener, at sygeplejersker skal have samme løn, mens kun én ud af hundrede danskere mener, de skal gå ned i løn.

Den betalte frokostpause for offentligt ansatte har i mange årtier været en del af overenskomsten. En overenskomst er netop en aftale, som arbejdstagere og arbejdsgivere når til enighed om - og ikke noget, Moderniseringsstyrelsen kan reducere til en valgfri ordning efter den lokale ledelses forgodtbefindende på linje med en massageordning. Det skriver formand Camilla Gregersen i en leder d. 8/12 i [Magisterbladet](#).

Skolelærerne har fået en massiv opbakning, før forhandlingerne om en ny overenskomst går i gang i næste uge, skriver [Politiken](#) d. 9/12. Fagforeningerne for de andre ansatte i kommuner og regioner har besluttet, at de ikke vil indlede deres forhandlinger, før der er sikre tegn på, at skolelærerne kan få en ny arbejdstidsaftale til erstatning for det lovindgreb, som S-R-SF-regeringen gennemførte i 2013. Det budskab har de sendt til arbejdsgiverne i Kommunernes Landsforening og i staten. »Det er et kolossalt flot rygstød. Jeg har været med i mange år, men jeg har aldrig oplevet en tilsvarende opbakning«, siger Anders Bondo Christensen, der er formand for Danmarks Lærerforening.

Omkring 750.000 offentligt ansatte indgår musketered om, at lærernes arbejdstid har førsteprioritet ved kommende overenskomstforhandlinger. Lærerformand Anders Bondo Christensen øjner oprejsning efter lærerkonflikten i 2013, skriver [Berlingske](#) d. 8/12.

Man fornemmer, at det er tid til payback. Det hedder sig, at elefanter aldrig glemmer. Det samme kan man sige om folkeskolelærere. Med den konfrontation, der nu er lagt op til om lærernes arbejdstid, kan det paradoksalt nok blive under en borgerlig regering, at lærerne får deres regler om arbejdstid tilbage. Det skriver Bent Winther i en analyse d. 9/12 i [Berlingske](#).

Der er uenighed om, hvorvidt reguleringsordningen fungerer godt nok. Martin Steen Kabongo fra DA mener, at de offentlige lønninger er løbet fra de private siden 2008. De statsansattes topforhandler, Flemming Vinther, mener modsat, at de offentligt ansatte skal have et lønloft på linje med lønstigningerne i den private sektor, der blev aftalt i OK17. De offentligt ansatte har udvist ansvarlighed og holdt igen med lønkrav gennem flere år, mener han. Debat i [P1 business](#) d. 8/12.

8. december

Offentligt ansatte spiller ud med ultimativt krav om lærernes arbejdstid. Det skriver [Politiken](#). Samtlige lønmodtagerorganisationer på det offentlige område har indgået en såkaldt 'musketer-ed' - de nægter at begynde forhandlingerne, før der er sikret et fundament for en aftale om lærernes arbejdstid. Dette sammenhold i fagbevægelsen er en reaktion på særligt stort pres fra arbejdsgiverne, mener Grete Christensen, formand for Dansk Sygeplejerråd.

Løngabet skal lukkes og privatlønsværet skal fortsætte. Det udtaler Linda Nordstrøm, Moderniseringsstyrelsen, i et interview i [HK Stat](#). Grundet aftalte lønstigninger i 2008, der gik forud for finanskrisen, har der siden hen været generelt større stigninger i det offentlige end i det private og det er dette løngab, Moderniseringsstyrelsen har til ambition at lukke. Et andet ønske forud for forhandlinger er, at en større del af lønnen skal forhandles lokalt. Nordstrøm ser gerne, at den enkelte forhandler sin egen løn med chefen, dog uden at sætte tillidsrepræsentanten helt ud af spillet.

FOA vil rejse krav om børns sygedage som en overenskomstsikret ret. Det skriver [Politiken](#) d. 7/12. Ved forårets overenskomstforhandlinger blev det barnets første sygedag en ret for FOAs medlemmer på det private arbejdsmarked, således at arbejdsgiver ikke skal vurdere det enkelte tilfælde. FOA vil nu rejse tilsvarende krav om på det offentlige område. Kravet er formuleret som 'bedre rettigheder ved barns sygdom' og skal gælde en for en bred kam af offentligt ansatte. Der er derfor opbakning til kravet gennem forhandlingsfællesskabet siger Dennis Kristensen, formand for FOA. KL har ikke ønsket at kommentere de aktuelle krav, men Michael Ziegler, KL, fremhæver alligevel, at de ordninger der allerede eksisterer, har gode muligheder for at håndtere børns sygdom.

Moderniseringsstyrelsens forsøger at camouflere deres ønske om nedlæggelse af frokostpausen. Det skriver Camilla Gregersen i [Magisterbladet](#). Ved at gøre sagen om arbejdsgiverbetalt frokostpause til en lokal kutyme, som den lokale ledelse kan opsiges, reduceres frokostpausen til en valgfri ordning på linje med massage. Hvis økonomien bliver presset lokalt, kan frokostpausen blive skåret og medføre en lønnedgang på ca. syv procent. Det er derfor vigtigt at stå fast på, at det ikke er de ansatte, der skal betale med forringede arbejdsvilkår, når spares i den offentlige sektor.

7. december

De offentligt ansattes organisationer står skulder ved skulder, når der i foråret skal indgås nye overenskomster, skriver [folkeskolen.dk](#). Organisationerne er enige om, at der skal være reelle forhandlinger om lærernes arbejdstid, før der kan indgås andre aftaler. Forhandlingsfællesskabet har nu fastlagt de generelle krav til overenskomstforhandlingerne 2018 på det kommunale og regionale område. Blandt kravene er blandt andet bedre rettigheder ved børns sygdom, bedre vilkår for tillidsrepræsentanter, bedre seniorordninger og retten til at være på fuld tid. Øverst på dagsordenen står dog den betalte frokostpause, et nyt lavt- og ligelønsprojekt og ikke mindst slaget om lærernes arbejdstid. "Vi går slet ikke i gang med at forhandle, før der er skabt et fundament for en ny arbejdstidsaftale for lærere og undervisere", sagde FOA-formand Dennis Kristensen ved gårsdagens pressebriefing, der fandt sted umiddelbart efter at Forhandlingsfællesskabet havde vedtaget sine krav til overenskomstforhandlingerne.

Det netop overståede repræsentantskabsmøde hos GL havde fint besøg, skriver Asger Wille og Tomas Kepler i et debatindlæg på [gymnasieskolen.dk](#) d. 6/12. CFU-formand Flemming Vinther, topforhandler for de statsligt ansatte ved OK18, var inviteret til verbal duel med Moderniseringsstyrelsens direktør, Poul Taankvist. Emnerne var den betalte frokostpause, OK18 og den danske model. Taankvist erklærede på et tidspunkt, at Moderniseringsstyrelsen har stor respekt for den danske model og de aftaler, som arbejdsmarkedets parter indgår, og at man ikke har nogle ønsker om at blande sig i, hvordan parterne på det lokale niveau får tingene til at fungere inden for rammerne af de centrale aftaler. Denne udmelding fra Taankvist affødte ikke overraskende en spredt latter fra salen. Medlem af GL's hovedbestyrelse, Asger Wille spurgte efterfølgende, om der i så fald var tale om en ny "hands off"-praksis.

Det er centralt for Efterskoleforeningen, at efterskoler ikke bliver et lavtlønsområde for lærere og opfordrer overenskomstparterne til at sikre, at løn- og ansættelsesvilkårene for efterskolelærere er tilfredsstillende i forhold til andre ansættelsesområder, herunder folkeskolen. Det skriver efterskoleforeningen.dk d. 6/12. Efterskoleforeningen er tilfreds med det nuværende regelsæt om lærernes arbejdstid. De er indstillede på, at overenskomstens parter kan indgå en arbejdstidsaftale, dog under forudsætning af, at fleksibiliteten i anvendelsen af lærernes arbejdstid bevares.

Der er lagt op til hårde forhandlinger mellem Moderniseringsstyrelsen og CFU, når statens OK18-forhandlingerne går i gang. Fronterne er trukket hårdt op, inden det går løs i begyndelsen af 2018. Fra Politiforbundets side går vi til forhandlingerne med ét hovedkrav, som er at få en lønstigning, der kan mærkes. Det skriver [Politiforbundet](#) i deres nyhedsbrev 6. december. Forbundsformand Claus Oxfeldt udtaler, at politifaget er blevet langt mere krævende og det skal kunne aflæses på lønsedlen.

6. december 2017

Dansk Arbejdsgiverforening ser også den betalte spisepause som en rettighed. Det skriver [Centralorganisationernes Fællesudvalg \(CFU\)](#) i en pressemeddelelse. CFU er glade for, at DA anerkender den danske model, idet de i en analyse, som DA har fået DREAM-gruppen til at udarbejde for dem, tager afsæt i fuld lønkompensation, hvis den betalte spisepause aftales væk. Det er fuldstændig i tråd med holdningen i CFU, som entydigt går på, at Finansministeriet ikke bare kan fjerne den betalte spisepause, da den er en del af den samlede pakke for statens ansatte. Den er en integreret del af overenskomstgrundlaget på det offentlige område. Men CFU er uenig med DA i, at vejen frem for den offentlige sektor er at øge arbejdstiden for den enkelte.

Folkeskolen og lærernes arbejdstid er blevet debatteret heftigt op til Kommunalvalget i november. Når stort set alle partiers kommunalpolitikere nu undsiger de lange skoledage, må det vel være indlysende at finde en løsning ved OK 18, så forringelsen af lærernes vilkår rulles tilbage, skriver folketingsmedlem fra Enhedslisten Jakob Sølvhøj i et blogindlæg i [Arbejderen](#). Det er på høje tid, at lærernes fri forhandlingsret på arbejdstidsområdet bliver genoprettet. Samtlige partier med undtagelse af Enhedslisten og Alternativet klynger sig fast til folkeskoleforligskredsen, så stort set enhver ændring af folkeskoleloven kun kan ske, hvis der kan opnås enighed mellem Konservative, Venstre, DF, Liberal Alliance, Socialdemokratiet, SF og Radikale, mener han.

5. december 2017

Innovationsminister Sophie Løhde står over for en stor udfordring i de forestående OK18-forhandlinger. Det skriver [Børsen](#). Forud for udvekslingen af krav, der finder sted midt i december, har en række organisationer advaret om, at de ikke vil acceptere flere forringelser. Heriblandt har Flemming Vinther, formand for CFU, i forbindelse med et stormøde i CFU udtalt, at ”nok er nok”. Det bliver derfor særdeles udfordrende for Sophie Løhde, at sikre et overenskomstresultat, som bidrager til at indfri regeringens ambitioner om øget effektivitet og fleksibilitet, og som samtidig tilfredsstiller de ansatte.

En ny undersøgelse viser, at danskerne mener, at de offentligt ansatte bør få en mærkbar lønforhøjelse ved OK18. Det skriver [Ugebrevet A4](#), som står bag undersøgelsen. Hver anden dansker erklærer sig enig i, at der i samfundet er råd til at give offentligt ansatte lønforhøjelser. Kun hver femte dansker er uenige. Det er især sygeplejersker og SOSU-assistenter, de såkaldte varme hænder, der fortjener højere løn, viser undersøgelsen. Grete Christensen, formand for Dansk Sygeplejeråd, udtrykker taknemmelighed for anderkendelsen fra befolkningen og udtaler, at det er

på sin plads, at sygeplejersker får mere i løn. FOA-formand Dennis Kristensen ser undersøgelsen som en opbakning til lønstigninger i de forestående overenskomstforhandlinger. I øjeblikket diskuterer Sundhedskartellet, Socialpædagogernes Landforbund, BUPL og FOA lønkrav i forhold til ligeløn og lavtuddannede grupper, som de vil fremlægge i fællesskab. På arbejdsgiverside mener Anders Kühnau, kommende formand for Region Midtjylland, at det offentlige skal følge lønudviklingen i den private sektor og ikke være lønførende, og henviser til, at lønforhandlinger sker ved forhandlingsbordet og ikke gennem pressen.

GL har været præget af interne diskussioner siden OK13-forløbet. Det skriver Anders Bærholm Frikke, GL, i [Gymnasieskolen](#) d. 4/12. Disse fejder fra fortiden kan risikere at splitte fagbevægelsen og tage energien fra kampen mod de virkelige modstandere i OK18. Han appellerer til et mere nuanceret tilbageblik på OK13-forløbet, der afspejler, at der overordnet var enighed i GL, op til at GL's formands formand skulle skrive under på aftalen til slut. Resultatet var i sidste ende utilfredsstillende, men dog et resultat, som bl.a. lykkedes i kraft af AC-Forhandlingsfællesskabet. I lyset af OK13-forløbet, kan man da hævde, at konflikt kun giver mening for GL, hvis det samlede AC støtter op om sagen. Det er derfor vigtigt at stå sammen i det forestående OK18, og samtidig afsøge juridiske og politiske landingsbaner i forhandlingsrummet.

4. december 2017

KL og Dansk Lærerforening mødes i dag for at påbegynde lærernes overenskomstforhandlinger. Lærernes arbejdstid vil være et emne på dagsordenen. [Folkeskolen.dk](#) bringer i den forbindelse et overblik over, centrale nedslag, der har ført til, at forhandlerne mødes inden overenskomstforhandlingerne for alvor går i gang.

Ny undersøgelse fra Dansk Magisterforening viser, at halvdelen af de offentligt ansatte akademikere arbejder i deres frokostpause. Det skriver [Ugebrevet A4](#) d. 30/11. Undersøgelsen falder som et led i debatten om den arbejdsgiverbetalte frokostpause, der er et betændt emne forud for overenskomstforhandlingerne. Camilla Gregersen, formand for Dansk Magisterforening, mener, at pausen er vigtig for at undgå stress og mistrivsel. Hun håber at undersøgelsen vil mane til eftertanke i Moderniseringsstyrelsen om hvilket pres der er på medarbejderne og hvilken dedikation de har til arbejdet. Tallene fungerer som et argument imod inddragelse af frokostpausen, mener Nana Wesley Hansen fra FAOS, da de viser, at det ikke vil frigøre mere tid og oprette nye stillinger.

SF stiller til spørgsmål til beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen, for at sikre ministerens garanti for fair og frie forhandlinger ved OK18. Det skriver [Folkeskolen.dk](#) d. 1/12. SF's Jacob Mark ytrer bekymring for, om forhandlingerne mellem KL og Dansk Lærerforening vil ligne situationen i 2013, hvorfor han stiller ministeren et såkaldt paragraf 20 spørgsmål. Han appellerer desuden til udlevering af de beregninger, der udgjorde det økonomiske grundlag for forhandlingerne i 2013, så forhandlingerne kan foregå på et oplyst grundlag.

Ny undersøgelse viser, at ni ud af ti offentligt ansatte mener, at deres overenskomst er vigtig for den faglige kvalitet af arbejdet. Det skriver Anders Bondo Christensen i et læserbrev til [Information](#) d. 2/12, hvor han understreger værdien af den danske model. Han fremhæver, at de seneste årtier har været præget af besparelser og nedskæringer, som bl.a. resulterer i, at hver anden offentligt ansat må arbejde gratis i sin fritid. Dette er ifølge Bondo et fællesansvar at løse disse udfordringer.

1. december 2017

Formand i FOA, Dennis Kristensen, giver sit bud de vigtigste dagsordener forud for OK18 i en kronik i magasinet [Ræson](#). Kronikken har titlen 'Historisk test af de offentligt ansattes solidaritet' og forudsiger, at de kommende forhandlinger bliver en test af viljen til solidaritet mellem de forskellige grupper i den offentlige sektor. Han nævner spørgsmålet om lærernes arbejdstid og arbejdsgiverbetalt frokostpause for statsansatte som de største knaster. Der bliver, ifølge Dennis Kristensen, ikke indledt generelle overenskomstforhandlinger for alle, før arbejdsgiverne, lærere og undervisere er enige om fundamentet for en arbejdstidsaftale. Og opgøret om frokostpauserne vil, ifølge Dennis Kristensen, stille krav om solidaritet fra de ansatte i regioner og kommuner. Herudover nævner Dennis Kristensen, at Sundhedskartellet, SL, Bupl og FOA er blevet enige om et fælles krav om særligt løft til lavtlønnede og traditionelle kvindefag. Alt i alt konkluderer Dennis Kristensen i kronikken, at der stilles store krav til solidariteten mellem lønmodtagerorganisationerne og på tværs af stat, kommuner og regioner. Og at der er store muligheder for at forhandlingerne ender i konflikt for et eller flere forbund – eller måske ligefrem storkonflikt.

Landinspektøren skriver, at den betalte frokostpause er blevet et centralt stridspunkt mellem arbejdsgivere og arbejdstagere i staten forud for forårets forhandlinger om nye overenskomster. Det centrale spørgsmål er, om betalt frokostpause er en overenskomstsikret ret eller blot en kutyme, som arbejdsgiver kan inddrage?

[Folkeskolen](#) skriver d. 30/11, at KL har inviteret lærernes forhandlere til et møde mandag den 4. december for at drøfte lærernes arbejdstid. "Vi forventer, at KL og Moderniseringsstyrelsen optager reelle, frie og fair forhandlinger med organisationerne på undervisningsområdet med henblik på at kunne indgå en aftale om arbejdstid", sådan lød det i oktober et brev, som var underskrevet af en lang række formænd for fagforeninger på det offentlige område. I brevet opfordrede formændene til, at forhandlingerne begyndte hurtigst muligt. Officielt udveksles der krav den 12. december, og forhandlingsmøderne begynder efter planen til januar. KL's chefforhandler Kristian Heuniche fortæller, at det før er sket, at der har været drøftelser inden kravudvekslingen.